

О.О. Губенко, Л.В. Мельничук

РОЗВИТОК МОВЛЕННЄВИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

**Інтерактивні форми роботи з батьками
першокласників**

Методичний посібник

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

ББК 74.205

Г93

Губенко О.О., Мельничук Л.В.

Г93   Розвиток мовленнєвих здібностей молодших школярів.
Інтерактивні форми роботи з батьками першокласників: Методичний посібник. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2010. — 64 с.

ISBN 978-966-10-0474-9

У збірнику пропонуються плани-конспекти батьківських зборів у першому класі з використанням інтерактивних форм роботи. Пропонований матеріал містить рекомендації щодо правильної організації навчання і виховання дітей в сім'ї.

Для вчителів та батьків.

ББК 74.205

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина даного видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-0474-9

© Навчальна книга — Богдан,
майнові права, 2010

*Батьки і діти! Діти і батьки!
Нерозділене й одвічне коло.
Ми засіваємо життєве поле.
І не на день майбутній — на віки!*

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

Сучасна програма для середньої загальноосвітньої школи надзвичайної ваги надає формуванню мовленнєвих компетентностей школярів. Мовленнєва змістовна лінія, яка є основною, передбачає розвиток усного і писемного мовлення учнів. Оскільки провідна функція мови — комунікативна, то засвоєння рідної мови, володіння нею забезпечує ефективність спілкування, повноцінний розвиток дитини. Недостатньо розвинене мовлення, бідність словникового запасу створюють неабиякі труднощі для першокласників. Щоб допомогти шестирічкам оволодіти навичками мовлення, зробити процес навчання радісним, вчитель має розробити систему інтерактивних новітніх форм і методів виховної роботи, що залучатиме батьків до співпраці з учителем.

Традиційною формою роботи з батьками є батьківські збори, які у межах часового простору запропонують їм не лише діагностичну картину психолого-педагогічних спостережень за дітьми, але й можуть надати практичну допомогу у спілкуванні з дитиною.

Практика свідчить, що лише лекційний виклад проблем шкільного життя першокласників не завжди є ефективним.

Ми пропонуємо залучити батьків до спільного вирішення проблемних ситуацій, які виникають у педагогічній площині «дитина-вчитель-батьки-дитина-вчитель».

Використання інтерактивних технологій і проєктивних методик дає можливість батькам побачити проблему очима дитини.

ПЛАН РОБОТИ З РОДИНАМИ ПЕРШОКЛАСНИКІВ НА НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Серпень

1. Організаційні загальноосвітні збори для майбутніх першокласників.

Вересень

1. Відкриття школи «Батьківські університети».
2. Анкетування батьків.
3. Психолого-педагогічні обстеження дітей.
4. Індивідуальні консультації для батьків.

Жовтень

1. Відкритий урок для батьків.
2. Батьківські збори № 1 «Гарне мовлення дитини — це запорука успішного навчання».
3. Індивідуальні консультації для батьків.

Листопад

1. Перевірка техніки читання першокласників.
2. Індивідуальні консультації для батьків.

Грудень

1. Батьківські збори № 2 «Розвивайте дар слова!»
2. Індивідуальні консультації для батьків.

Січень

1. Зустріч із логопедом школи. Результативність логопедичних занять з учнями класу.
2. Індивідуальні консультації для батьків.

Лютий

1. Батьківські збори-практикум № 3 «Уроки мовленнєвої майстерності у школі риторики».
2. Індивідуальні консультації для батьків.

Березень

1. Зустріч із шкільним психологом.
2. Індивідуальні консультації для батьків.

Квітень

1. Батьківські збори № 4 «Проблеми спілкування батьків і дітей».
2. Індивідуальні консультації для батьків.

Травень

1. Урок-звіт «Свято Букварика».

ЗАСІДАННЯ ШКОЛИ «БАТЬКІВСЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ»

Заняття у школі проводяться вчителем кожного тижня протягом першого місяця навчання першокласників у школі. *Мета роботи:* ознайомити батьків з програмою 1 класу, основними вміннями і навиками з кожного предмета на кінець року, правилами ведення зошитів; надати необхідну допомогу у навчанні і вихованні дітей.

З метою вивчення найбільш актуальних питань вчитель організовує роботу «Скриньки для запитань». Це коробочка з вузьким отвором, до якої кожен батько або мати може кинути записку з описом проблеми, яка їх турбує. Кожне засідання школи присвячується саме цим запитанням.

Підготовчий етап. Протягом місяця (вересень) психологом, логопедом і вчителем проводяться психолого-педагогічні спостереження за рівнем розвитку мовлення першокласників.

Тести для перевірки

Тест фонематичного слуху

Мета. Перевірити рівень фонематичного слуху.

Інструкція. Експериментатор пропонує дитині: *«Давай пограємося в школу: ти будеш учителем, а я — учнем». Діставши згоду, продовжує: «Я буду повторювати яке-небудь слово, а якщо зіб'юся, зроблю помилку і ти почуєш інше, зразу вдар ось так (показує). Цим ти вкажеш на мою помилку. А далі назвеш те слово, яке я сказала помилково. Якщо ж помилки не буде, то коли я закінчу, ти скажеш: «Все правильно». Давай спробуємо. Слухай: рама, рама, рама, рама, вікно, рама, рама...»* Почувши «вікно», учень лякає долонею по столу й говорить: *«Ви сказали «вікно».*

Переконавшись у тому, що завдання зрозуміле, експериментатор переходить безпосередньо до дослідження. Воно складається з чотирьох завдань. Перше завдання пропонується лише для ознайомлення і тренування (його результати не враховуються під час оцінювання даного тесту), три інші завдання — залікові.

Набори слів (вимовляється одне слово за 0,5–0,7 секунди).

I

Рама, рама, рама, рама, **лама**, рама, рама, рама, рама, рама, рама. Поріг, поріг, поріг, **поліг**, поріг, поріг, поріг, поріг, поріг, поріг.

Рампа, рампа, рампа, рампа, **лампа**, рампа, рампа, рампа, рампа, рампа, рампа.

II

Коса, коса, коса, коса, коса, коса, **коза**, коса, коса, коса, коса.

Сірка, сірка, сірка, сірка, **зірка**, сірка, сірка, сірка, сірка, сірка, сірка, сірка.

Світ, світ, світ, світ, світ, світ, світ, світ, світ, світ, **цвіт**, світ.

Ситий, ситий, ситий, ситий, **шитий**, ситий, ситий, ситий, ситий, ситий, ситий.

III

Шар, шар, шар, **жар**, шар, шар, шар, шар, шар, шар, шар.

Пошити, пошити, пошити, пошити, пошити, пошити, пошити, пошити, пошити, пошити.

Шашка, шашка, шашка, **чашка**, шашка, шашка, шашка, шашка, шашка, шашка.

Шукати, шукати, **сукати**, шукати, шукати, шукати, шукати, шукати, шукати, шукати.

IV

Гора, гора, гора, гора, **кора**, гора, гора, гора, гора, гора, гора.

Гірка, гірка, гірка, гірка, гірка, гірка, гірка, гірка, гірка, **зірка**, гірка.

Голос, голос, голос, голос, голос, голос, голос, **колос**, голос, голос, голос.

Догодити, догодити, догодити, **доходити**, догодити, догодити, догодити.

Якщо в тому чи іншому рядку за умови нормального темпу промовляння (одне слово за одну секунду) дитина не може виявити «зайве» слово або помилиться, то після 1-2 наступних завдань слід повернутися до цього рядка і повторити його повільніше (вимовляється одне слово за 1,5 секунди).

Оцінювання результатів

Система оцінювання у цьому тесті має одну суттєву особливість: з одного боку, вища оцінка (3 бали) виставляється тільки за умови бездоганного виконання всіх чотирьох завдань; з іншого боку, не має значення, у якій кількості завдань учень припустився тієї чи іншої помилки — в одному чи у чотирьох. За наявності помилок оцінка за